

**Stūrē? Izkāp
no telefona! 🖐️**

ROKASGRĀMATA DARBA DEVĒJIEM UN DARBINIEKIEM

**Kā un kādēļ atteikties no mobilā telefona lietošanas
automašīnas vadīšanas laikā?**

Riski, ieteikumi, ieguvumi

Mobilo telefonu lietošana pie stūres ir plaši izplatīta un nopietna problēma – 82% autovadītāju braukšanas laikā regulāri izmanto mobilo telefonu, liecina Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) īstenotā autovadītāju aptauja.

Diemžēl, nereti viens no būtiskiem iemesliem, kādēļ pie stūres tiek lietots mobilais telefons, ir ar darba vajadzībām saistītas situācijas – kad nepieciešams nekavējoties atbildēt uz tiešā vadītāja vai uzņēmuma vadības zvaniem, reaģēt uz kolēģu sūtītām ziņām, sazināties ar klientiem vai sadarbības partneriem.

Darbinieku drošībai jābūt prioritātei darba devēju vidū. Ir jānovērtē riski, kas saistīti ar auto vadīšanu darba laikā, un jāievieš praktiski īstenojami pasākumi šo risku mazināšanai. Šī rokasgrāmata kalpos kā vadlīnijas darba devējiem, lai cīnītos pret telefonu lietošanu pie stūres darbinieku vidū.

**Andris Lukstiņš
Ceļu satiksmes drošības direkcijas
valdes priekšsēdētājs**

MOBILAIS TELEFONS PIE STŪRES – BĪSTAMS, PAT NĀVĒJOŠS IEROCIS

60% Latvijas autovadītāju pie auto stūres mēdz risināt darba jautājumus ar mobilā tālruna starpniecību.*

CSDD veiktā autovadītāju aptauja,
2019. gada janvāris

20% ceļu satiksmes negadījumu rodas neuzmanības dēļ, kuras biežākais iemesls ir telefona lietošana.**

Valsts policijas dati,
2018. gada novembris

Ārvalstu pētījumi liecina, ka katru nedēļu pasaulē, veicot darba pienākumus, ceļu satiksmes negadījumos iet bojā aptuveni **20**, bet nopietnus savainojumus gūst **250** cilvēki – to vidū auto vadītāji, pasažieri, gājēji, velobraucēji.

NĀVĒJOŠĀ NEUZMANĪBA

TRĪS "ZELTA LIKUMI", VADOT AUTO:

ACIS – pievērstas ceļam

ROKAS – uz stūres

PRĀTS – pievērsts TIKAI braukšanai

**KATRAM NO MUMS IR JĀUZŅEMAS ATBILDĪBA PAR SAVU
RĪCĪBU PIE STŪRES!**

MĪTI & REALITĀTE: MULTITĀSKINGS PIE AUTO STŪRES

MĪTS

1.

Autovadītājs spēj darīt vairākas lietas vienlaicīgi

Man iet labi.
Kā Tev?

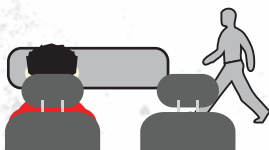
2.

Telefonsaruna pie stūres = saruna ar līdzbraucēju

3.

Brīvroku sistēmas lietošana sarunām pie stūres ir droša

4.

Lietot telefonu pie stūres pie sarkanās gaismas ir OK

5.

Balss ziņojumu sūtīšana pie stūres ir droša

REALITĀTE

Cilvēka smadzenes **NESPĒJ PILNVĒRTGI VEIKT DIVUS DARBUS VIENLAICĪGI.**

Tas pats attiecas uz auto vadīšanu un telefona lietošanu vienlaicīgi. Smadzenes nepārtraukti pārslēdzas no vienas darbības uz otru, samazinot vadītāja reakcijas ātrumu.

Pieaugušie līdzbraucēji var bīdīt auto vadītāju par iespējamām briesmām. Savukārt telefonsarunas partneris **NEREDZ NEKO, KAS NOTIEK CEĻU SATIKSMĒ.** "Uzmanies!"

Runājot pa telefonu pie stūres, autovadītāji **NESPĒJ UZTVERT LĪDZ PAT 50% SATIKSMĒ NOTIEKOŠĀ,** tostarp gājējus un sarkanās gaismas luksoforā.

Pētījumi pierāda, ka pēc balss ziņojuma nosūtīšanas autovadītājs **VĒL 27 SEKUNDES NAV SPĒJĪGS PILNĪBĀ PIEVĒRSTIES UZ CEĻA NOTIEKOŠAJAM.**

Balss ziņojumu sūtīšana **NOVĒRŠ NE VIEN AUTOVADĪTĀJA UZMANĪBU, BET ARĪ RADA MULĶĪGAS KLŪDAS ZIŅOJUMU SATURĀ.**

AUTO VADĪŠANA DARBA VAJADZĪBĀM ≠ MOBILĀ TELEFONA LIETOŠANA PIE AUTO STŪRES

Mobilā telefona lietošana braukšanas laikā ir **būtisks traucēklis**, kas **novērš uzmanību** un **ievērojami palielina avārijas risku**. Statistiski pierādīts, ka biežāk mobilos telefonus braukšanas laikā lieto tie autovadītāji, kuri **vada uzņēmuma automašīnu**, un tie, kuriem ir **lielāka auto vadīšanas pieredze**.

Autovadītājiem, kas braukšanas laikā lieto mobilo tālruni, pastāv **četras reizes lielāka iespēja iekļūt avārijā, gūt ievainojumus vai piedzīvot letālu iznākumu**. Turklāt viņi:

- Mazāk pamana ceļu satiksmē notiekošo;
- Mēdz nepamanīt ceļa zīmes;
- Mēdz izbraukt no savas braukšanas joslas un mainīt ātrumu;
- Daudz biežāk neievēro drošu distanci no priekšā braucošā transportlīdzekļa;
- Reaģē lēnāk un bremzē vēlāk;
- Biežāk iekļūst iekļūst bīstamās ceļu satiksmes situācijās;
- Jūtas satrauktāki un nervozāki.

NEUZMANĪBA ir viens no galvenajiem iemesliem avārijām ar letālu iznākumu.

LAI NELIETOTU MOBILO TELEFONU PIE STŪRES

PIRMS BRAUKŠANAS

- Ja daudz laika pavadāt ceļā, iepļānojiēt pārtraukumus savā maršrutā, lai varētu atbildēt uz neatbildētajiem zvaniem. Tiem darbiniekiem, kuri bieži vada auto darba vajadzībām, šī metode palīdzēs saglabāt darba produktivitāti un sasniedzamību.
- Veidojiēt paradumu izslēgt mobilo tālruni, kad atrodaties transportlīdzeklī, un ieslēgt to tad, kad esat beidzis vadīt transportlīdzekli. Ja nevarat izslēgt tālruni, ieslēdziet to vibrācijas vai klusuma režīmā.
- Novietojiēt tālruni somā, uz pakalējā sēdekļa vai bagāžniekā – ja telefons neatradīsies labi redzamā vietā, neradīsies kārdinājums to izmantot.
- Plānojiēt laicīgi savu maršrutu – pirms došanās ceļā aplūkojiēt karti, pārbaudiēt satiksmes intensitāti un iespējamus ierobežojumus. Izmantojiēt skaņas norādes funkciju, lai GPS jūms varētu mutiski sniegt ceļa norādījumu.
- Nesavienojiēt tālruni ar transportlīdzekļa sakaru sistēmu, lai samazinātu kārdinājumu izmantot brīvroku režīmu.

BRAUKŠANAS LAIKĀ

- Neveiciet un neatbildiet uz telefona zvaniem.
- Ja nepieciešams veikt ārkārtas zvanu, nobrauciet no ceļa un apstājieties drošā vietā.
- Nesūtiēt un nelasiet īsziņas vai e-pastus.
- Ja braucat kopā ar pasažieri, ļaujiēt viņam lietot tālruni jūsu vietā.
- Ļaujiēt kādam citam vadīt transportlīdzekli, lai jūs varētu brīvi veikt vai saņemt zvanus.
- Izbaudiēt braukšanu bez telefona. Jūs, iespējams, galamērķī nonāksiet mierīgāks un relaksētāks.

KĀ RĪKOTIES DARBA DEVĒJIEM?

IEVIESIET UZŅĒMUMA POLITIKU UN INFORMĒJIET DARBINIEKUS

Nodrošiniet, ka visi darbinieki un/vai atbildīgie par darba drošību pilnībā pārzina uzņēmuma politiku attiecībā uz mobilo telefonu lietošanu transportlīdzekļa vadīšanas laikā un ka šī politika tiek periodiski pārskatīta kopīgajās darba drošības sapulcēs.

PIEPRASĪET NO DARBINIEKIEM DROŠU BRAUKŠANU

Nodrošiniet, lai visi darbinieki, tostarp augstākā līmeņa vadītāji un darbinieku tiešie vadītāji, apzinātos: uzņēmuma politika paredz un uzņēmuma vadība sagaida, ka visi tā darbinieki, kuri savu darba pienākumu ietvaros vada auto, to darīs droši gan savā, gan citu labā.

PALIELINIET DARBINIEKU IZPRATNI

Personāla atlases, apmācību un personāla novērtēšanas ietvaros nodrošiniet, lai visi darbinieki, kuri darba pienākumu ietvaros vada auto, un viņu tiešie vadītāji saņemtu atgādinājumus par:

- bīstamību, kas saistīta ar mobilo tālrunu lietošanu braukšanas laikā;
- uzņēmuma politiku attiecībā uz mobilo telefonu lietošanu;
- nepieciešamību ieslēgt balss pasta režīmu vai izslēgt mobilo telefonu braukšanas laikā un gadījumos, kad nepieciešams pārbaudīt ziņas, apstāties drošā vietā vai ļaut telefonu lietot pasažierim;
- to, ka labu komunikācijas praksi iespējams piekopt, nelietojot mobilo telefonu braukšanas laikā;
- to, ka tiešajiem vadītājiem nebūtu jāsagaida, ka darbinieki veiks vai saņems zvanus braukšanas laikā;
- tiesiskajām, finansiālajām un reputācijas problēmām, ko var radīt mobilā telefona lietošana braukšanas laikā un tās izraisītās sekas.

RĀDIET PIEMĒRU

Augstākā līmeņa vadītājiem – sākot ar uzņēmuma vadītāju – būtu jārāda piemērs, pašiem nelietojot mobilo tālruni auto vadīšanas laikā.

PLĀNOJIET DROŠĀKUS BRAUCIENUS

Pārlicinieties, ka garāku pārbraucienu veikšanai tiek papildus ierēķināts laiks īsām apstāšanās reizēm, lai telefonā izlasītu un atbildētu uz ziņām un e-pastiem, kā arī atbildētu uz neatbildētiem zvaniem.

PĀRSKATĪET DARBA PRAKSI

Pārskatiet darbā pieņemto praksi, lai nepieļautu, ka darbinieki tiek jebkādā veidā mudināti veikt vai saņemt zvanus, vadot transportlīdzekli.

PIEFIKSĒJIET UN IZVĒRTĒJIET AVĀRIJAS UN INCIDENTU

Nosakiet, ka visiem darbiniekiem, kuri ir iesaistīti avārijās vai nelielos satiksmes negadījumos, braucot uz darbu (savā, nomas vai uzņēmuma transportlīdzeklī), ir pienākums par to ziņot savam tiešajam vadītājam. Pārbaudiet, vai vadītājs avārijas brīdī izmantoja mobilo telefonu un kādas darbības nepieciešams veikt, lai novērstu incidenta atkārtošanos. Ja uzņēmums nodrošina darbinieku ar mobilo telefonu, ir iespējams veikt mobilā telefona zvanu saraksta pārbaudi

NODROŠINIET APMĀCĪBAS

Veiciet individuālas pārrunas ar darbiniekiem, kuri lieto mobilo telefonu auto vadīšanas laikā vai kuri bijuši iesaistīti ceļu satiksmes negadījumos, lai precizētu informāciju un apkopotu atziņas un mācības no šīs pieredzes. Pieejai būtu jābūt pozitīvai un noderīgai, nevis nosodošai, lai gan būtu arī skaidri jānorāda, ka turpmāki pārkāpumi var novest pie disciplinārām procedūrām. Nepieciešamības gadījumā organizējiet drošas braukšanas apmācības darbiniekiem.

SADARBOJĒTIES AR POLICIJU

Informējiet darbiniekus, ka uzņēmums sadarbosies ar policiju avārijas gadījumā, piegādājot policijai visu nepieciešamo informāciju par to darbinieku, kuram piešķirts avārijā iesaistītais transportlīdzeklis, vai arī par to, kurš konkrētajā laikā ar to ir braucis.

SEKOJIET LĪDZI NOTEIKUMU IEVĒROŠANAI

Iekļaujiet šo jautājumu pārrunāšanu ar darbiniekiem ikgadējo darba novērtējuma pārrunu laikā. Tai būtu jābūt daļai no darbinieka individuālā novērtējuma, kas atbilstošos gadījumos var rezultēties jaunu individuālo darbības mērķu noteikšanā. Darbinieki jāmodina ziņot par vadības vai klientu radīto spiedienu izmantot mobilo tālruni braukšanas laikā.

PIEMĒRS: UZŅĒMUMA POLITIKA

"MOBILAIS TELEFONS & AUTO"

Uzņēmuma veselības un drošības politikas ietvaros esam apņēmušies ierobežot mobilo telefonu lietošanu pie stūres, tādējādi samazinot riskus, kas var rasties auto vadīšanas laikā. Neatkarīgi no tā, vai darbinieks izmanto savu, uzņēmuma vai nomas automašīnu darba vajadzībām, ikvienam jāiesaistās kopējās drošības veicināšanā.

Darbinieki, kuri uz darbu dodas, vadot automašīnu, braukšanas laikā nedrīkst lietot mobilo tālruni. Pastāvīga šo noteikumu neievērošana tiks uzskatīta par nopietnu pārkāpumu.

UZŅĒMUMA VADĪBA:

- auto vadīšanas laikā nedrīkst izmanto mobilo tālruni;
- ir piemērs citiem uzņēmuma darbiniekiem, vienlaikus izrādot neiecietību pret rupjiem darbinieku pārkāpumiem un sliktiem braukšanas paradumiem kolēģu vidū.

TIEŠIE (NODAĻU, DEPARTAMENTU U. C.) VADĪTĀJI:

- ar savu darbību rāda piemēru pārējiem darbiniekiem;
- pieļauj, ka darbinieki auto vadīšanas laikā var neatbildēt uz telefona zvaniem;
- nodrošina, ka darbinieki ievēro pienākumu braukšanas laikā nelietot mobilo tālruni un/vai brīvroku sistēmu;
- nodrošina, lai darbinieki zinātu, ka mobilais telefons braukšanas laikā jāpārslēdz uz balss pasta režīmu vai jāizslēdz, vai arī jālūdz uz steidzamu zvanu atbildēt līdzbraucējiem;
- nodrošina, ka darbinieki laicīgi plāno braucienus, paredzot arī atpūtas pieturas, lai pārbaudītu saņemtās ziņas un e-pastus, kā arī atbildētu uz neatbildētajiem telefona zvaniem.;
- nodrošina, ka darba prakse nemudina darbiniekus lietot mobilo telefonu transportlīdzekļa vadīšanas laikā;
- nodrošina, ka jautājums par mobilā telefona izmantošanas noteikumu ievērošanu tiek pārrunāts komandas sapulcēs un iekļauts personāla novērtēšanas anketās, kā arī tiek veiktas periodiskas pārbaudes, lai nodrošinātu, ka noteikumi tiek ievēroti.;
- seko līdzi uzraudzības, ziņošanas un izmeklēšanas procedūrām, lai palīdzētu gūt nepieciešamās atziņas, kas varētu palīdzēt uzlabot kopējos uzņēmuma satiksmes drošības rādītājus;
- mudina darbiniekus ievērot drošu braukšanu, demonstrējot personīgo piemēru un nekad neizmantojot mobilo tālruni transportlīdzekļa vadīšanas laikā.

TIEŠIE (NODAĻU, DEPARTAMENTU U. C.) VADĪTĀJI:

- nekad nedrīkst izmantot mobilo tālruni un/vai brīvroku sistēmas režīmu auto vadīšanas laikā;
- plāno braucienus tā, lai tajos būtu iekļautas atpūtas pieturas, kuru laikā var pārbaudīt ziņas un e-pastus, kā arī atbildēt uz neatbildētajiem zvaniem;
- pārliecinās, ka auto vadīšanas laikā tālrunis ir izslēgts vai tam ieslēgts klusuma režīms vai nepieciešamības gadījumā lūdz telefonu izmantot blakus sēdošajam pasažierim;
- sadarbojas uzraudzības, ziņošanas un izmeklēšanas procedūru laikā.

